

Velké a Malé příběhy moderních dějin

Jméno narátora: V. S.

Jméno tazatele: J. S.

Místo konání: Praha 6

Dohodli jsme se, že nám něco řeknete o sobě.

*Jmenuji se V. S. Je mi 50 let a vystudoval jsem Vysokou školu ekonomickou v Praze.*

Rád bych se vás zeptal, jak vypadal váš každodenní život na konci 80. let?

*Situaci ve společnosti lze v tuto dobu charakterizovat slovy „konzumní komunismus či gulášový socialismus“, kdy vládnoucí si garnitura kupovala lidi určitým sociálním zabezpečením (i když na diskutabilní úrovni) a za to vyžadovala poslušnost a respektování nastoleného společenského zřízení. Jinak každodenní život byl vcelku podobný jako jinde ve světě či dnes – práce, zábava, výchova dětí, kultura, sport a nedá se vyloženě říci, že kvalita každodenního života byla podstatně horší než dnes. Samozřejmě v oblasti svobod, práv člověka a seberealizace byla situace podstatně horší a už si ani dnes nedovedu představit život v „sametové“ kleci před rokem 1989.*

Jaký jste měl v té době vztah ke kultuře?

*Paradoxně dnes, kdy je všeho dost a kultura je dostupná, tak si toho člověk tolik neváží. Já osobně jsem chodil dříve do divadla či na koncerty mnohem častěji než dnes. Kvalitní kulturu jsem mohl sehnat jenom přes různé neoficiální kanály, od kamarádů či poslechem zahraničního rozhlasu. Snaha získat zakázanou literaturu platilo jenom pro určitou část populace, existovali lidé, kteří se spokojili s předkládanou „kulturou“ jako byly různé estrády, oslavy či televizní pořady.*

Kde jste takové zakázané věci sháněl?

*Nejčastěji na různých černých trzích, přes kamarády nebo v samizdatu, ale nesháněla se jenom zakázaná literatura, ale i věci denní potřeby, což poté vyústilo ve vznik „šedých“ zón, kdy jsem si mohl věci koupit za mnohonásobně vyšší cenu, za úplatek nebo protislužbu.*

Jaká byla atmosféra roku 1989?

*Nádherná a plná očekávání. Lidé se po mnoha letech osvobodili a mohli si zvolit své zástupce a rozhodovat o svém osudu.*

Jaká byla očekávání po roce 1989?

*Nutno říci, že veliká, ale mnohá očekávání se nenaplnila. Z mého pohledu hlavně přechod na kapitalistickou soutěž a s tím související „tunelování“ společného majetku.*

Jak probíhala listopadová revoluce?

*Byla poměrně klidná, zúčastnil jsem se několika demonstrací a pravděpodobně i těch, které rozhodly.*

Co byl pro vás ten „zlomový“ okamžik?

*Jako zlomový okamžik vnímám, když jsem na vlastní oči viděl, jak vysočanští dělníci (kdysi bašta KSČ) vypískali soudruha Štěpána a poté jsem s nimi napochodoval na Václavské náměstí na demonstraci na podporu studentů.*

Co nebo kdo symbolizoval pro vás změnu?

*Pro mě osobně to byly hlavně výjezdy do ciziny nejčastěji za prací a občas i turisticky. Poté to byla hlavně možnost pracovat pro belgickou firmu.*

Jací lidé kolem vás byli aktivní?

*Skoro všichni a dokonce i vedoucí, ale třeba takoví lidé z šedé zóny, myšleno ekonomicky, až tak moc aktivní nebyli, protože věděli, že ztratí svoje neopodstatněné výhody (mám na mysli taxikáře, zelináře atd.)*

Jak fungovaly místní mocenské struktury?

*Snažily se, seč mohly, ale naštěstí už byly paralyzované rozkladem strany a společnosti.*

Jak jste vnímal roli médií?

*Pozitivně. Hodně ovlivňovaly situaci a uspíšily nekrvavý konec režimu.*

Co si myslíte o informační kampani OF?

*Nějaká kampaň tu byla, ale nebyla v masivním měřítku. Rozhodně se to nedá srovnat s dnešní politickou situací, kdy na každém rohu visí billboardy.*

Jaký zaujímáte postoj vůči listopadové revoluci?

*Byla to rozhodně dlouho očekávaná změna (viz tanky 1968). I když jsem čekal trochu rychlejší postup.*

Vnímáte to tedy, jako pozitivní změnu?

*Jednoznačně. Nicméně výsledek po 20 letech je horší než jsem očekával. Potažmo porovnávám cestu první republiky za 20 let a nás a jednoznačně prohráváme. Možná, protože je jiná doba, ale spíše proto, že za první republiky bylo větší nadšení pro vlast a vyšší morální principy, které jsou dnes rozmělněny snahou po snadném zisku.*